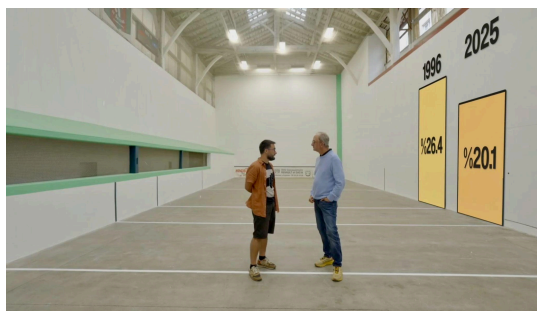

8. atala: IPARRA DUGU IPAR

Ipar Euskal Herrian, agerikoa da frantses estatuaren mendeetako politika homogeneousatzaileek euskararen atzerakada eragin dutela. Baina, egoera zail horri aurre egiteko, herritarren ekimenari esker sortu diren euskara sustatzeko ekimenak ere ugariak eta etengabeak izan dira azken hamarkadetan.

Lehen hurbilpen gisa, Izaro, Nafarroa Behereko Bidarraira eta Lapurdiko Uztaritzera joango da, herritarrekin hitz egitera. Herri horietan euskara zenbat erabiltzen den, eta, azken urte hauetan, euskara aitzinatu edo gibelatu den galdetuko du kalean.

Eneko Gorrik Iparraldean euskarak izan duen bilakaeraren inguruko gako nagusiak azalduko ditu. Hitzun kopuruaren galera galgatu den arren, hiztunen portzentajeak behera egin du, estatutik etorritako jende kopuru handiaren eraginez. Nolanahi ere, ezagutza handitzen ari da gazteen artean eta herritar gehienek jarrera euskara sustatzearen aldekoa da.

Hegoaldean, ordea, zenbateraino ezagutzen da Iparraldea? Izarok hainbat galdera egingo dizkie Donostiako Irakasle Eskolako ikasleei eta ondorioa garbia izango da: badugu zer hobetu elkarren arteko ezagutza.

Joseba Erremundegi Baionako hautetsia eta **Euskal Elkargoko** kontseilaria da, eta Ipar-Hego harremanak zertan diren eta nola ikusten dituen azalduko digu. Haren ustez, harremanak izateko modua asko aldatu da, batez ere, Iparraldeak lehen egitura instituzionala duenetik, hau da, Euskal Elkargoa sortu zenetik. Berak garrantzitsutzat joko du harreman horietan sakontzea, eta aurrera daramatzaten ekinbide batzuk jarriko ditu adibidetzat. Eta eskaera bat egingo die hegoaldeko herritarrei: Baionara edo Iparraldera etortzean euskaraz egiteko.

Oraindik ere, Ipar Euskal Herriko ikasle gehienek hezkuntza sisteman euskararekin inolako harremanik izan gabe jarraitzen badute ere, murgiltze-ereduan edo eredu elebidunetan ikasten ari diren ikasleen kopurua handitzen ari da etengabe. Baina ongi dakigunez, eskola ezinbestekoa den arren, ez da aski euskararen biziberritzea begira. Horregatik, Kike Itsasura joango da eta bertan **Ametz Lahetjuzan Uda Leku**

elkartearen koordinatzailearekin eta **Maialen Etxemendi** Itsasuko hautetsiarekin elkartuko da. Itsasun lortu dute ia haur guztiak murgiltze ereduan edo eredu elebidunean eskolatzea, eta orain haien erronka nagusia erabilera eskola orduz kanpoko jardueretan txertatzea da. Horretan bidelagun dute Uda Leku elkarte. Ametsek zer nolako jarduerak dituzten azalduko digu, eta zein garrantzitsuak diren jarduera horiek haurren arteko euskararen erabilera sustatzeko.

Zuberoak hainbat berezitasun ditu, eta berauen inguruan jardungo du Kikek **Beñat Larrory** Xiberuko Botzako esatariarekin eta **Margita Queheille** diseinatzaile gaztearekin. Bertan bizi diren 13.000 biztanle ingurutik erdiak dira euskaldunak, eta haur eta gazteen artean, ezagutza handitzen ari da. Bestalde, Zuberoan kultur mugimendu indartsua dute.

Maskaradak eta pastoralak garrantzitsutzat joko dituzte hizkuntzaren berreskurapenari dagokionez. Hainbat datu eta argibide eman ondoren, zubereraren hiztegi ttipia osatuko dute Kikerekin.

Euskal Herria Zuzenean - EHZ da Iparraldean gauzatzen den kultur ekitaldirik garrantzitsuenetako bat. **Aitor Servier** eta **Leire Casamajou** antolaketan dabilzan bi gazte dira eta Izarori aipatuko diote, sorreran, jaialdiaren helburu nagusietako bat barnealdeko nekazal inguruko gazteak eta kostaldeko gazte urbanoak harremantzea izan zela, eta euskara helburu nagusietako bat bazen ere, sortzaile askok ez zekitela. Ondoren etorri diren belaunaldi euskaldunagoei esker, ordea, gaur egun, jaialdia euskaraz antolatzen da eta euskararen erabilera eta presentzia orokortu egin da.

Amaitzeko, Kike hiru sortzaile gazterekin elkartuko da Baionan: **Xan Idiart** idazlea, **Haira Aizpurua** bertsolaria eta **Joanes Etxebeste** aktorea. Euskal kulturgintzan gazteen presentzia gero eta nabarmenagoa dela azpimarratuko dute, diziplina bakoitzaren egoera eta irismena desberdinak izan arren. Elkarrizketaren bukaeran, Izarok **Itxaro Borda**

idazlea batuko du mahaira, eta honek nabarmenduko du oso positiboa zaiola gazteak egiten ari diren lana eta, egoera zailean egon arren, euskal kultura zabaltzen ari dela, duela urte gutxi batzuk presentziarik ez zuen eremuetara.